

DR. MARCZINGÓS ÜGYVÉDI IRODA

Dr. Marczingós László
ügyvéd

Dr. Cseh Katalin
Európa Parlamenti képviselő
katalin.cseh@europarl.europa.eu

Tisztelt Képviselő Asszony,

A sors kényszerű fintorából 2008 óta foglalkozom az un. deviza alapú kölcsönszerződések jogi problémáival, ugyanis – mint oly sokan – magam is részese lehettem ilyen szerződéses ügynek. A hazánkban 2000-2002 tájékan bevezetett „banki termék” a világ más részén is ismert volt, azonban a jogi anomáliákat javarészt eredményesen kezelték, lezárták. Gyakorlatilag hazánk az utolsó, mely nem kívánja érdemben biztosítani a fogyasztók jogait.

A gazdasági háttér egyértelmű: az állami kamattámogatású hitelezés nem volt képes felpörgetni a kívánt mértékben a magyar gazdaságot, így egy olcsónak tűnő, ám megfelelő banki marzsot biztosító szerződéses konstrukcióval kellett felváltani a korábbi ügyleteket. Olyan alacsony kamatot kellett bemutatni a fogyasztóknak, hogy kedvüket leljék benne és szívesen vegyenek fel olyan kölcsönöket, melyeket a reálisan magas terhek mentén egyáltalán nem szándékoztak. Másfelől a hazai alkalmazotti bérezés feltűnően alacsony volta miatt a kölcsönök döntő része még csak nem is likviditási gondokat hidalta át, hanem jövedelmet pótolta. A tömegesen kiejánlott kölcsönökből származó vásárlói erő látszólag élénkítette a gazdaságot, azonban a fogyasztókat adósság csapdába ejtette. Ugyanis az alacsonynak tűnő kamatot a deviza konstrukcióból eredő kockázat bőven túlszárnyalta.

A deviza alapúnak, vagy deviza nyilvántartásúnak nevezett szerződéses konstrukciót az EU Bírósága indexálási mechanizmusnak nevezi. Hazai jogtörténelmünk értékállandósági kikötésnek, valorizációnak. Nem másról van szó, minthogy a stabilnak messze nem nevezhető magyar forintot egy értékmérőhöz kötik, ami lehetne arany, gabona, bármi más, de legegyszerűbben a svájci frankot tekintették ilyennek. A hitelező szolgáltatja a kért forint összeget a fogyasztónak, ám a devizában kirótt pénztartozást saját banki, vételi árfolyamának felhasználásával számolja ki.

A 2008-ban már jelentkező gondok, a forint elértéktelenedése miatt egyszerre lángolt fel a probléma milliányi családban. (És itt ne beszéljünk a vállalkozókról, önkormányzatokról, etc.) Ugyanis néhány hónap alatt hozzávetőlegesen 25%-ot esett a forint értéke. A hitelező által kirótt deviza összeghez társított forint tőketartozás így úgy növekedett 25%-kal, hogy valójában a hitelezőnek nem származott ebből anyagi hátránya. A forint elértéktelenedéséből származó tőke növekmény, illetve az abból számított kamat marzs a fogyasztóknak bemutatott „alacsony” kamat mellett is hatványozódó terheket jelentett.

Iroda: 8272 Tagyon, Muskátli u.3.
Telefon/fax: 06(87)579013, 06(30)500-4662
E-mail: dr.marczingos@t-online.hu

A nagyobb számban 2010 környékén meginduló fogyasztói perekben alkalmazni kellett volna a közösségi jogot, azonban ezt a magyar bíróságok nem tették. Részint fel sem ismerték, hogy erre nézve kötelezettségük lenne, részint pedig nem is ismerték az EU jogát. Csatolok egy korábban közzétett tanulmányomat e körben.

A fogyasztókat képviselő maroknyi ügyvéd, és még kevesebb közcélú társadalmi szervezet 2012-2013 között azt érte el, hogy a bíróságok felismerték, a devizában kirótt pénztartozás meghatározásához alkalmazott banki vételi árfolyam tisztességtelen, ugyanis nem csupán nem állt mögötte valós szolgáltatás – pénzváltás – hanem az egész deviza konstrukció okozatossága, mechanizmusa fel sem volt ismerhető.

A devizás perek lassan csordogáltak, számbelileg nem volt olyan sok eset, melyektől elvárható lett volna az első fokon eljáró bíróságok ítélkezési gyakorlatának kialakulása, egységesítése, így a Kúria kényszerét érezte annak, hogy ráerőszakolja az ítélkezésre saját tényállításait és jogi értékelését. Így született meg a 6/2013. PJE határozat, melyet jómagam megszületése óta súlyos szakmai kritikával illetem.

A törvénykezési gyakorlatot az un. Kásler-ügy fordította meg a fogyasztók javára. Ugyanis az Kásler házaspár és az OTP közötti jogvitában eljáró Szegedi Ítéltábla elvi élel szögezte le, hogy a banki vételi árfolyam alkalmazása tisztességtelen szerződéses feltétel, melyből a fogyasztóra jogi kötelezettség nem hárulhat. Az OTP a Kúriához fordult felülvizsgálati kérelemmel, majd a Kúria kezdeményezte az EUB C-26/13. előzetes döntéshozatali eljárását:

Nézzük meg a történelmi kronológiát:

2012. április	-	Szegedi Ítéltábla másodfokú döntése a Kásler-ügyben
2013.01.15.	-	Kúria Pfv.21.247/2012/16. végzése (EUB EDE)
2014.02.12.	-	Nils Wahl főtanácsnok indítványa
2014.04.30.	-	EUB C-26/13. sz. alatti ítélete (Kásler-ügy)
2014.06.16.	-	Kúria 2/2014. PJE határozata
2014.07.19.	-	DH1 törvény
2014.10.15.	-	DH2 törvény hatályba lépése

A Kásler-ügyben így tette fel a számomra most releváns kérdését a Kúria:

<https://kuria-birosag.hu/hu/sajto/kuria-pfv212472012-szamu-elvi-jelentosegu-ugyben-hozott-hatarozata>

3) Az irányelv 6. cikk (1) bekezdését és a C-618/10. számú, Banco Espanol ügyben hozott ítélet 73. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a fogyasztói kölcsönszerződésben **alkalmazott általános szerződési feltétel tisztességtelen rendelkezésének érvénytelenségét** a tagállami bíróság az adott szerződési feltétel módosításával, kiegészítésével a **fogyasztó javára akkor sem szüntetheti meg**, ha egyébként a **rendelkezés elhagyása esetén a megmaradt szerződési rendelkezések alapján a szerződés nem teljesíthető**? E körben van-e jelentősége annak, hogy a nemzeti jog tartalmaz-e olyan diszpozitív szabályt, amely az érvénytelen rendelkezés hiányában az adott jogkérdést szabályozza?

A Kúria így indokolta a feltett kérdést:

A 3. kérdést illetően

(30) A konkrét jogvitában a jogerős ítéletet meghozó másodfokú bíróság a törlesztő részletek számítását tartalmazó, az árfolyamrés alkalmazását biztosító szerződési feltétel tisztességtelenségét megállapította, és azt a Ptk. 237. § (2) bekezdése

alapján módosította akként, hogy a törlesztő részleteket is a bank által alkalmazott vételi árfolyamon kell számolni, megszüntetve ezzel az árfolyamrés alkalmazását, vagyis az általa tisztességtelennek talált szerződési rendelkezés módosításával tette érvényessé a szerződéses rendelkezést. Ez a megoldás a másodfokú bíróság ítéletének meghozatala után született, az Európai Unió Bíróságának a C-618/10. számú, Banco Espanol ügyben 2012. június 14-én hozott ítéletében irtakra tekintettel a következő kérdést veti fel: az ítélet 73. pontjában kifejtettek csak olyan esetben irányadóak-e, ha a fogyasztói szerződés az érvénytelen szerződési feltétel elhagyásával is teljesíthető, vagy olyan esetben is, amikor az érvénytelen feltétel elhagyásával a szerződés nem teljesíthető, mint a Kúria előtt folyamatban lévő konkrét jogvita tényállása mellett. **Amennyiben ez utóbbi esetben a tisztességtelen feltétel módosításával a tisztességtelenség megszüntethető,** akkor e körben a nemzeti bíróságot bármilyen korlát köti-e, illetve, ha van a nemzeti jogban az érvénytelen szerződési feltételt helyettesíteni képes tagállami diszpozitív jogszabályi rendelkezés, azt irányadónak kell-e tekinteni.

Az EUB döntésének „válasza” a következő volt:

3) A 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben, amelyben a szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződés a tisztességtelen feltétel elhagyása esetén nem teljesíthető, e rendelkezéssel nem ellentétes a nemzeti jog azon szabálya, amely lehetővé teszi a nemzeti bíróság számára a tisztességtelen feltételnek a nemzeti jog valamely diszpozitív rendelkezésével való helyettesítése révén az e feltétel érvénytelenségének orvoslását.

A döntés indoka:

- 77 A Bíróság e tekintetben megállapította, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti jogszabály, amely a nemzeti bíróság számára lehetővé teszi, hogy az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó közötti szerződésben foglalt feltétel tisztességtelen jellegének a megállapítása esetén az említett szerződést e feltétel tartalmának a módosítása útján kiegészítse (Banco Español de Crédito ítélet, EU:C:2012:349, 73. pont).
- 78 Az eladókkal vagy szolgáltatókkal szemben kiszolgáltatott helyzetben lévő fogyasztók számára biztosított védelemhez fűződő közérdek jellegére és fontosságára tekintettel a 93/13 irányelv – amint az a huszonnegyedik preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett 7. cikkének (1) bekezdéséből következik – arra kötelezi a tagállamokat, hogy **rendelkezzenek megfelelő és hatékony eszközökről annak érdekében, „hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását”** (lásd: Banco Español de Crédito ítélet, EU:C:2012:349, 68. pont).
- 79 Márpedig e kontextusban meg kell állapítani, hogy ha a nemzeti bíróság jogosult lenne arra, hogy az ilyen szerződésekben foglalt tisztességtelen feltételek tartalmát módosítsa, e lehetőség sérthetné a 93/13 irányelv 7. cikke által elérni kívánt hosszú távú célt. **E lehetőség ugyanis hozzájárulna annak a visszatartó erőnek a megszüntetéséhez, amely az eladók vagy szolgáltatók tekintetében jelentkezik az ilyen tisztességtelen feltételeknek a fogyasztókra való pusztán és egyszerű alkalmazhatatlansága következtében, mivel az eladók vagy szolgáltatók továbbra is alkalmazni próbálnák az említett feltételeket annak tudatában, hogy még ha azok érvénytelenségét meg is állapítanák, a szerződést a nemzeti bíróság a szükséges mértékben továbbra is kiegészíthetné oly módon, hogy az említett eladók vagy szolgáltatók érdekei biztosítottak legyenek** (Banco Español de Crédito ítélet, EU:C:2012:349, 69. pont).
- 80 Ebből mindazonáltal nem következik, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével ellentétes lenne az, hogy a nemzeti bíróság a szerződési jog elveit alkalmazva a tisztességtelen feltételt – a nemzeti jog valamely diszpozitív rendelkezésével helyettesítve azt – elhagyja.
- 81 Éppen ellenkezőleg, a tisztességtelen feltétel ilyen, a 93/13 irányelv tizenharmadik preambulumbekkezdése értelmében tisztességtelen feltételeket feltehetően nem tartalmazó rendelkezéssel való helyettesítését teljes mértékben igazolják a 93/13 irányelv célkitűzései, mivel az azt eredményezi, hogy a szerződés a III/2. kikötés elhagyása ellenére továbbra is fennmaradhat, és továbbra is kötelező lehet a felekre nézve.
- 82 A tisztességtelen feltételnek a nemzeti jog valamely diszpozitív rendelkezésével való helyettesítése ugyanis megfelel a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének, mivel az állandó ítélkezési gyakorlat szerint e rendelkezés arra irányul, hogy a szerződő felek jogai és kötelezettségei tekintetében a szerződés által megállapított formális egyensúlyt a szerződő felek egyenlőségét helyreállító, valódi egyensúllyal helyettesítse, nem pedig arra, hogy a tisztességtelen feltételeket tartalmazó valamennyi szerződést semmissé nyilvánítsák (lásd ebben az értelemben többek között: Pereničová és

Perenič ítélet, C-453/10, EU:C:2012:144, 31. pont, valamint Banco Español de Crédito ítélet, EU:C:2012:349, 40. pont és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 83 Ha viszont az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben nem volna megengedett a tisztességtelen feltétel valamely diszpozitív rendelkezéssel való helyettesítése, és a bíróságnak egészében meg kellene semmisítenie a szerződést, **a fogyasztót különösen káros következmények érhetnék, és ily módon a szerződés megsemmisítéséből eredő visszatartó erő veszélybe kerülne.**
- 84 E megsemmisítésnek ugyanis főszabály szerint az a következménye, hogy a részletekben megfizetendő fennmaradó kölcsönösszeg azonnal esedékessé válik, ami azzal a kockázattal jár, hogy meghaladja a fogyasztó pénzügyi képességeit, és ezért jobban bünteti őt, mint a hitelezőt, amely ennek következtében lehetséges, hogy nem lesz annak elkerülésére ösztönözve, hogy ilyen kikötéseket illesszen az általa kínált szerződésekbe.
- 85 **E megfontolásokra tekintettel** a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben, amelyben a szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződés a tisztességtelen feltétel elhagyása esetén nem teljesíthető, e rendelkezéssel nem ellentétes a nemzeti jog azon szabálya, amely lehetővé teszi a nemzeti bíróság számára a tisztességtelen feltételnek a nemzeti jog valamely diszpozitív rendelkezésével való helyettesítése révén az e feltétel érvénytelenségének orvosolását.

Az EUB tehát azon megfontolást tartotta szem előtt, hogy a fogyasztót ne érhessek különösen káros következmények. De mi van, ha pont a DH törvények szerinti konvalidálás eredezteti a különlegesen káros következményt?

A magyar bíróságok a DH törvények fogyasztóvédelmi kritikáját nem adták, nem is vették figyelembe azt, hogy az EUB C-26/13. sz. alatti ítéletben megfogalmazottaknak megfelel-e a DH törvények rendszere. Valójában én tettem fel e kérdést 2019-ben a Győri Ítéltábla előtti perben, melyben nagyon várom a C-932/19. sz. alatti eljárásban meghozandó ítéletet.

A perbíróságok a pereket tehát a DH törvények szerint függesztették fel, majd – permegszüntetés terhével – hívták fel a fogyasztókat arra, csak olyan jogot érvényesíthetnek, melyet számukra a DH törvények rendszere megenged. Azt nem tették már hozzá, hogy a DH törvények semmilyen jog érvényesítését nem teszik lehetővé, csak az MNB árfolyam alkalmazásával az értékállandósági kikötés kőbe vésését, illetve a fogyasztói jogokról való lemondást.

DH2 tv. 38. § (4) A (2) és (3) bekezdésben meghatározott esetben a felfüggesztés időtartamának meghosszabbodásáról a feleket nem kell értesíteni, az eljárást a pénzügyi intézmény és a fogyasztó közötti felülvizsgált elszámolás bejelentését követő harmincadik napot követően kell folytatni, kivéve az (5) bekezdésben meghatározott esetet. A bejelentést a fogyasztó fél ellenfelének kell megtennie. Ha a fogyasztó a felperes, és a keresetlevél az ellenfelének még nem került kézbesítésre, a bejelentési kötelezettség a fogyasztót terheli.

A fentieknek sok értelme nincsen.

DH2 tv. 39. § Ha a 2014. évi XXXVIII. törvény 16. §-a alapján felfüggesztett eljárásban a szerződés érvénytelenségének vagy részleges érvénytelenségének megállapítása iránti keresetet érvényesítenek, a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül el kell utasítani - vagy ha a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának már nincs helye - az eljárást meg kell szüntetni, ha a fél a keresetében (viszontkeresetében) az eljárás folytatásáról szóló tájékoztatás és a hiánypótlásra szóló felhívás kézbesítésétől számított 30 napon belül a **37. § (1) bekezdésben részletezett feltételeknek megfelelő módon nem kéri** az érvénytelen szerződés érvénytelensége vagy részleges érvénytelensége jogkövetkezményének alkalmazását. Nincs helye az eljárás megszüntetésének, ha a fél a szerződés érvénytelenségének vagy részleges érvénytelenségének megállapítása iránti

kereseti kérelme mellett az eljárásban más kereseti kérelmet is előterjesztett; ebben az esetben úgy kell tekinteni, hogy a fél a megállapítás iránti kereseti kérelmet nem tartja fenn.

DH2 tv. 37. § (1) E törvény hatálya alá tartozó szerződések tekintetében a szerződés érvénytelenségének vagy a szerződés egyes rendelkezései érvénytelenségének (a továbbiakban: részleges érvénytelenség) megállapítását - az érvénytelenség okától függetlenül - a bíróságtól a fél csak az érvénytelenség jogkövetkezményeinek - a szerződés érvényessé vagy a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánításának - alkalmazására is kiterjedően kérheti. Ennek hiányában a keresetlevél, illetve a kereset érdemben - eredménytelen hiánypótlási felhívást követően - nem bírálható el. Ha a fél az érvénytelenség vagy a részleges érvénytelenség jogkövetkezményének levonását kéri, úgy azt is meg kell jelölnie, hogy a bíróság milyen jogkövetkezményt alkalmazzon. **A jogkövetkezmény alkalmazására vonatkozóan a félnek a felek közötti elszámolásra kiterjedő és összszerszerűen is megjelölt, határozott kérelmet kell előterjesztenie.**

A jogalkotó akarata tehát nem más, minthogy a szerződés részévé váló ászf-ek részleges vagy teljes semmisségének jogkövetkezményét nem az Irányelv rendelkezéseinek megfelelően kelljen orvosolni, hanem attól eltérő módon úgy, hogy a szerződés tartalmává, így a kötelelem részévé a banki elszámolás adatai váljanak.

DH2 tv. 37/A. § (1) Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása során a felek fizetési kötelezettségét a bíróság - a 38. § (6) bekezdés szerinti felülvizsgált elszámolás adatainak alapul vételével - az e törvényben meghatározott elszámolási szabályok alkalmazásával állapítja meg.

DH2 tv. 38.§ (6) Felülvizsgált elszámolásnak minősül az elszámolás, ha

- a) az e törvényben meghatározott időn belül a fogyasztó nem élt panasszal a pénzügyi intézmény felé az elszámolással szemben, vagy nem élt panasszal arra hivatkozással, hogy a pénzügyi intézmény nem számolt el vele,
- b) az e törvényben meghatározott határidőn belül a fogyasztó nem kezdeményezte a Pénzügyi Békéltető Testület eljárását,
- c) az e törvényben meghatározott határidőn belül a fogyasztó vagy a pénzügyi intézmény nem kezdeményezte a 23. § (1) bekezdése szerinti nemperes eljárást vagy a 23. § (2) bekezdése szerinti peres eljárást,
- d) a fogyasztó vagy a pénzügyi intézmény által kezdeményezett 23. § (1) bekezdése szerinti nemperes eljárást vagy a 23. § (2) bekezdése szerinti peres eljárást befejező határozat jogerőre emelkedett.

Ez eléggé egyértelmű. A jogalkotó akarata nem másra irányult, mint az Irányelv és annak magyarázatát adó EUB ítéletek teljes negligálására, melyet jogalkotással kívánt kiemelni az Irányelv hatálya alól.

Nemzeti bíróságaink döntő része nem kívánja alkalmazni a közösségi jogot, és ehhez a Kúria tevékenysége ad támpontot, mely szervezet de facto és de jure tagadja a közösségi jog primátusát. Az Alkotmánybíróság V/732/2019. sz. alatti határozata foglalkozik e témakörrel.

Devizás-ügyekben nagyon sok jogi tanulmányom van, egészen részletekbe menően. Amikor az egyes perek részévé teszem, akkor a járásbírók döntő része anyagi jogi előkérdésnek tekinti – elfogadván érvelésemet – a C-932/19. sz. alatti ügyet, melyben a döntés 1-2 hónapon belül várható. Mivel az a C-269/19. sz. alatti ügyben ugyanezt a jogkérdést boncolgatta, az ítélet számomra kedvező, hiszen a döntés indokolása gyakorlatilag megegyezik érveimmel.

A másodfokú bíróságok azonban ideológiákat gyártanak a közösségi jog alkalmazásával szemben, és gyakran kötelezik az elsőfokú bíróságokat arra, térjenek el a fogyasztók által érvényesített jogtól, valami mást kezdjenek el elbírálni, olyat, amit a fogyasztó elő se terjesztett, így kötelezik őket az eljárások folytatására, és a közösségi jog megtagadására.

Azon perekben, ahol a törvényszékek járnak el elsőfokon, még rosszabb a helyzet. Ugyanis a törvényszékek nem merik felfüggeszteni a pereket, ugyanis a táblabírságok elvi éllal tagadják meg az EU jog alkalmazását. A Kúria pedig még ennél is rosszabb. Időhiányában ezt bemutatni most nem tudom, de széles adatgyűjtést folytattam a praxisomon kívül is.

Az ügyben a Magyar Ügyvédi Kamarához fordultam, de sok reményem nincsen, ugyanis a jogállam sérülése miatt a MŰK gyakorlatilag fel sem szólal, azzal van elfoglalva, hagyják meg önkormányzatiságukat.

A devizás ügyekben nagyon kevés ügyvéd jár el, ugyanis a többség feladta a harcot az állam, a bíróságokkal szemben. Jómagam kihívásnak tekintem az ügyet, és tovább kívánom érvényesíteni a fogyasztói jogokat annak biztos tudatában, hogy sem a kormányzó pártok, sem az ellenzék nagy része nem érdekelt a jogtalanság felszámolásában, ugyanis 2002 és 2010. között bőven volt lehetőség a fogyasztói jogok tényleges érvényesülését biztosítani vagy jogalkotással, vagy a bírói hatalmi ág tisztán szakmai rászorításával.

A feladatom tehát az, hogy az Európai Bizottság elé tárjam a magyar jogállamisági helyzetet, tényekkel azt alátámasszam. Ügyfelem felmentést adnak a titoktartás alól ezen esetekre nézve. De vajon egy szál magamban képes vagyok megharcolni ezt az ügyet? Szerintem nem, akkor is kételkedem benne, ha vannak egyébként csodák. Be kell vinnem az ügyet az Európai Parlament elé, támogatókat kell szereznem, a nyilvánosságot be kell vonnom.

Hazánkban ma sok százezer passzív vagy aktív szavazó van, aki reményét veszítve adta fel a harcot a bankokkal szemben. A hazai sajtót egyáltalán nem érdekli az ügy, mert vagy morálisan nem érettek meg az egyes újságírók, vagy az egészsből nem értenek egy szót se, vagy kifejezetten ellenérdekeltek.

Fentiek alapján tehát kérem szíves figyelmét e körben. Örülnék neki, ha támogatóra lelnék, és tisztán szakmai szempontok alapján jutna a Bizottság elé az ügy. Nyilván hazaárulónak fognak bélyegezni, de ez nem tántorít vissza.

A teljesen megalapozott félelmez az, hogy a nemzeti bíróságok a C-932/19. sz. alatti ügyben hozandó ítéletet pont úgy nem fogják alkalmazni, ahogyan a többit sem. A napi fejlemények azt mutatják, Magyarország majdhogynem semmilyen bírósági döntést nem hajt végre.

Tagyon, 2020. október 6.

Tisztelettel: